

К. В. Кубатко

здобувач кафедри адміністративного та господарського права
Запорізького національного університету

СУБ'ЄКТИ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ У СФЕРІ ФОРМУВАННЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ СУДДІВСЬКОГО КОРПУСУ В УКРАЇНІ

У науковій публікації досліджується система органів публічної адміністрації, яка забезпечує формування та функціонування суддівського корпусу в Україні.

Встановлено, що до суб'єктів публічного адміністрування у сфері формування та функціонування суддівського корпусу в Україні відносяться: Вища рада правосуддя, Вища кваліфікаційна комісія суддів України, Державна судова адміністрація України. Крім того, тимчасово, на період дії надзвичайного чи воєнного стану та протягом 30 днів після дня його скасування (припинення) і за умови відсутності повноважного складу Вищої ради правосуддя, визначеного статтею 131 Конституції України, ряд повноважень Вищої ради правосуддя здійснює Голова Верховного Суду або особа, яка виконує повноваження Голови Верховного Суду.

Важливу роль в процесі публічного адміністрування у сфері формування та функціонування суддівського корпусу в Україні відіграють Громадська рада доброчесності та дисциплінарні палати Вищої ради правосуддя.

Зазначається, що в національній правовій системі присутні об'єктивні проблеми публічного адміністрування формування та функціонування суддівського корпусу, зокрема, відсутність сформованої Вищої кваліфікаційної комісії суддів України та відсутність повноважного складу Вищої ради правосуддя, що становить загрозу стабільному функціонуванню судової системи України.

Вказується на перспективність подальшого дослідження даної теми з метою забезпечення наукового супроводження судової реформи, продовження якої є однією з вимог, від виконання якої залежить вступ України в ЄС.

Ключові слова: *суддівський корпус, формування, суб'єкти владних повноважень, публічне адміністрування, судова реформа, повноваження, автоматизація, корупційні ризики, законодавство, удосконалення.*

Вступ. Судова система України функціонує в надскладних умовах, пов'язаних із збройною агресією проти України та запровадженням воєнного стану. Нові виклики вимагають від суб'єктів владних повноважень, які здійснюють публічне адміністрування у сфері формування та функціонування суддівського корпусу в Україні, концентрації зусиль та координації своєї діяльності з метою забезпечення формування та стабільного функціонування суддівського корпусу.

Натомість, слід відзначити, що на сучасному етапі державотворення в Україні існує ряд суттєвих проблем, які заважають формуванню професійного суддівського корпусу. Зокрема, через відсутність сформованої Вищої кваліфікаційної комісії суддів (наразі конкурс з добору членів ВККСУ триває) та відсутність повноваж-

ного складу Вищої ради правосуддя об'єктивною є неможливість очищення та поповнення суддівського корпусу.

Крім того, потребують удосконалення положення чинного національного законодавства щодо добору та призначення суддів на посаду, приведення їх у відповідність із європейськими стандартами.

Науковці приділяють значну увагу питанням правового забезпечення організації та діяльності органів судової влади. Так, загальнотеоретичні питання та конституційно-правові засади формування суддівського корпусу в Україні досліджували в своїх роботах такі відомі науковці як С. Прилуцький в дисертації «Формування корпусу професійних суддів України» [1] та Л. Скомороха в дисертаційному дослідженні «Конституційно-правові аспекти формування

професійного суддівського корпусу в Україні: сутність, механізм реалізації» [2].

Порівняльний досвід формування суддівського корпусу в Україні і зарубіжних країнах вивчали та узагальнювали в своїх працях В. Єгорова [3], Н. Слободяник [4], В. Кравчук [5] та інші відомі науковці.

Проблемні питання формування суддівського корпусу в Україні були предметом дослідження в публікаціях А. Алексєєвої «Формування суддівського корпусу: незалежність чи підконтрольність» [6] та Ю. Полянського «Деякі питання формування суддівського корпусу в Україні» [7].

Значний вклад у розвиток теоретичних засад побудови та функціонування судової системи України зробив В. Городовенко [8, 9].

Проте, система суб'єктів публічного адміністрування у сфері формування та функціонування суддівського корпусу України, в контексті необхідності виявлення актуальних проблем у даній сфері суспільних відносин та визначення шляхів їх вирішення, ще не була предметом окремого дослідження, що актуалізує необхідність підготовки даної публікації.

Постановка завдання. Метою публікації є аналіз системи суб'єктів публічного адміністрування у сфері формування та функціонування суддівського корпусу України, що включає виявлення актуальних проблем правового регулювання даної сфери суспільних відносин та визначення напрямів і способів їх вирішення.

Методологія публікації спирається на поєднання загальнонаукових (прийоми логічного методу, структурно-функціональний та системний методи) та спеціально-юридичних методів дослідження, серед яких більшою мірою застосовуються методи юридичної догматики (формально-юридичний метод) та юридичного моделювання.

Результати дослідження. Правовим фундаментом для побудови системи суб'єктів владних повноважень, що здійснюють публічне адміністрування у сфері формування та функціонування суддівського корпусу, є Конституція України. Так, згідно із ст. 128 Конституції України, призначення на посаду судді здійснюється Президентом України за поданням Вищої ради правосуддя в порядку, встановленому законом. Призначення на посаду судді здійснюється за конкурсом, крім випадків, визначених законом. Голову Верховного Суду обирає на посаду та звільняє з посади шляхом таємного голосування Пленум Верховного Суду в порядку, вста-

новленому законом. А у відповідності до ст. 130 Конституції України, держава забезпечує фінансування та належні умови для функціонування судів і діяльності суддів; у Державному бюджеті України окремо визначаються видатки на утримання судів з урахуванням пропозицій Вищої ради правосуддя; розмір винагороди судді встановлюється законом про судоустрій [10].

Порядок формування, склад та повноваження суб'єктів владних повноважень, що здійснюють публічне адміністрування у сфері формування та функціонування суддівського корпусу, регламентовано у профільних законах «Про судоустрій і статус суддів» та «Про Вищу раду правосуддя».

Так, у розділі V Закону України «Про судоустрій і статус суддів» регламентовано статус, склад, повноваження, організацію роботи та засідань Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, статус, структуру та завдання Національної школи суддів України тощо [11].

Згідно із ч. 1 ст. 3 Закону України «Про Вищу раду правосуддя», Вища рада правосуддя: вносить Президенту України подання про призначення судді на посаду; ухвалює рішення стосовно порушення суддею вимог щодо несумісності; забезпечує здійснення дисциплінарним органом дисциплінарного провадження щодо судді; утворює органи для розгляду справ щодо дисциплінарної відповідальності суддів; розглядає скарги на рішення відповідних органів про притягнення до дисциплінарної відповідальності судді; ухвалює рішення про звільнення судді з посади; надає згоду на затримання судді чи утримання його під вартою чи арештом; ухвалює рішення про тимчасове відсторонення судді від здійснення правосуддя; вживає заходів щодо забезпечення авторитету правосуддя та незалежності суддів; ухвалює рішення про переведення судді з одного суду до іншого, рішення про відрядження судді до іншого суду того самого рівня і спеціалізації; ухвалює рішення про припинення відставки судді; визначає кількість суддів у суді в порядку, визначеному Законом України «Про судоустрій і статус суддів» [12].

Крім того, Вища рада правосуддя затверджує Положення про Єдину судову інформаційно-телекомунікаційну систему та/або положення, що визначають порядок функціонування її окремих підсистем (модулів), Положення про Державну судову адміністрацію України та типові положення про її територіальні управління, Положення про Службу судової охорони, Положення

про проведення конкурсів для призначення на посади державних службовців у судах, органах та установах системи правосуддя, Положення про Комісію з питань вищого корпусу державної служби в системі правосуддя, Порядок ведення Єдиного державного реєстру судових рішень; погоджує Типове положення про апарат суду, Положення про порядок створення та діяльності служби судових розпорядників; надає обов'язкові до розгляду консультативні висновки щодо законопроектів з питань утворення, реорганізації чи ліквідації судів, судоустрою і статусу суддів, узагальнює пропозиції судів, органів та установ системи правосуддя стосовно законодавства щодо їх статусу та функціонування, судоустрою і статусу суддів.

Також Вища рада правосуддя бере участь у визначенні видатків Державного бюджету України на утримання судів, органів та установ системи правосуддя відповідно до Бюджетного кодексу України; затверджує за поданням Державної судової адміністрації України нормативи кадрового, фінансового, матеріально-технічного та іншого забезпечення судів; погоджує в установленому порядку перерозподіл бюджетних видатків між судами, крім Верховного Суду; призначає на посаду та звільняє з посади Голову Державної судової адміністрації України, його заступників; визначає за поданням Голови Державної судової адміністрації України граничну чисельність працівників Державної судової адміністрації України, у тому числі її територіальних управлінь; призначає за результатами конкурсу та звільняє з посад членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України; приймає рішення про звільнення членів Вищої ради правосуддя; здійснює інші повноваження, визначені Законом України «Про судоустрій і статус суддів» [12].

Вища рада правосуддя за визначенням, наведеним в законі, є колегіальним, незалежним конституційним органом державної влади та суддівського врядування, який діє в Україні на постійній основі для забезпечення незалежності судової влади, її функціонування на засадах відповідальності, підзвітності перед суспільством, формування добросовісного та високопрофесійного корпусу суддів, додержання норм Конституції і законів України, а також професійної етики в діяльності суддів і прокурорів [12].

Таким чином, Вища рада правосуддя вирішує широкий спектр питань публічного адміністрування у сфері формування та функціонування суддівського корпусу в Україні, та взаємодіє

в цьому процесі з Вищою кваліфікаційною комісією суддів України та Державною судовою адміністрацією України.

Крім того, Вища рада правосуддя затверджує регламент Вищої ради правосуддя, положення якого регулюють процедурні питання здійснення нею повноважень.

Важливе значення в процесі публічного адміністрування функціонування суддівського корпусу в Україні відіграють дисциплінарні палати Вищої ради правосуддя. Так, згідно із ст. 108 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», «дисциплінарне провадження щодо суддів здійснюють дисциплінарні палати Вищої ради правосуддя у порядку, визначеному Законом України «Про Вищу раду правосуддя», з урахуванням вимог цього Закону».

Згідно з частинами другою та третьою ст. 26 Закону України «Про Вищу раду правосуддя» Вища рада правосуддя утворює Дисциплінарні палати з числа членів Вищої ради правосуддя, визначає кількість Дисциплінарних палат та кількісний склад кожної палати з урахуванням вимог цього Закону [12].

До складу кожної Дисциплінарної палати входить щонайменше чотири члени Вищої ради правосуддя. При формуванні Дисциплінарних палат Вища рада правосуддя має забезпечити, щоб щонайменше половина, а якщо це неможливо – принаймні значна частина членів кожної Дисциплінарної палати були суддями або суддями у відставці (ч. 4 ст. 26 Закону України «Про Вищу раду правосуддя»).

У разі необхідності Вища рада правосуддя може ухвалити рішення про залучення членів однієї Дисциплінарної палати до роботи іншої Дисциплінарної палати або про делегування Голові Вищої ради правосуддя повноважень ухвалювати такі рішення. Організація роботи Дисциплінарних палат здійснюється в порядку, визначеному регламентом Вищої ради правосуддя (ч. 5 ст. 26 Закону України «Про Вищу раду правосуддя»).

Крім того, Вища рада правосуддя може утворювати інші органи для виконання повноважень, визначених Конституцією України, цим Законом та Законом України «Про судоустрій і статус суддів». Рішення про утворення органів Вищої ради правосуддя та про їх персональний склад ухвалюються Вищою радою правосуддя (частини 6-7 ст. 26 Закону України «Про Вищу раду правосуддя») [12].

Порядок роботи Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, окрім Закону України «Про

судоустрій і статус суддів», врегульовано Регламентом, який затверджується рішенням ВККС України (як приклад – Рішення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України від 13.10.2016 № 81/зп-16) [13].

Значну роль в процесі публічного адміністрування формування суддівського корпусу в Україні відіграє Громадська рада доброчесності. Так, згідно із ст. 87 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», Громадська рада доброчесності утворюється з метою сприяння Вищій кваліфікаційній комісії суддів України у встановленні відповідності судді (кандидата на посаду судді) критеріям професійної етики та доброчесності для цілей кваліфікаційного оцінювання. Громадська рада доброчесності складається з двадцяти членів. Членами Громадської ради доброчесності можуть бути представники правозахисних громадських об'єднань, науковці-правники, адвокати, журналісти, які є визнаними фахівцями у сфері своєї професійної діяльності, мають високу професійну репутацію та відповідають критерію політичної нейтральності та доброчесності.

Громадська рада доброчесності здійснює свою діяльність у чотирьох колегіях, до кожної з яких входить п'ять членів Ради. Колегія Громадської ради доброчесності діє від імені Ради (ч. 5 ст. 87 Закону України «Про судоустрій і статус суддів»).

Громадська рада доброчесності в процесі своєї роботи: збирає, перевіряє та аналізує інформацію щодо судді (кандидата на посаду судді); надає Вищій кваліфікаційній комісії суддів України інформацію щодо судді (кандидата на посаду судді); надає, за наявності відповідних підстав, Вищій кваліфікаційній комісії суддів України висновок про невідповідність судді (кандидата на посаду судді) критеріям професійної етики та доброчесності, який додається до досьє кандидата на посаду судді або до суддівського досьє; делегує уповноваженого представника для участі у засіданні Вищої кваліфікаційної комісії суддів України щодо кваліфікаційного оцінювання судді (кандидата на посаду судді); має право створити інформаційний портал для збору інформації щодо професійної етики та доброчесності суддів, кандидатів на посаду судді (ч. 6 ст. 87 Закону України «Про судоустрій і статус суддів») [11].

Члени Громадської ради доброчесності призначаються зборами представників громадських об'єднань строком на два роки і можуть бути призначені повторно. Збори представників гро-

мадських об'єднань скликаються Головою Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. Оголошення про скликання зборів оприлюднюється на офіційному веб-сайті ВККС України. У зборах представників громадських об'єднань беруть участь громадські організації або громадські спілки, які протягом щонайменше останніх двох років, що передують дню проведення зборів, здійснюють діяльність, спрямовану на боротьбу з корупцією, захист прав людини, підтримку інституційних реформ, в тому числі реалізують проекти у цих сферах (частини 9-11 ст. 87 Закону України «Про судоустрій і статус суддів») [11].

Таким чином, Громадська рада доброчесності по суті є інститутом громадського контролю в механізмі публічного адміністрування у сфері формування суддівського корпусу України.

Завдання Державної судової адміністрації України, її функції та повноваження регламентовано Положенням про Державну судову адміністрацію України, затвердженим Рішенням Вищої ради правосуддя від 17.01.2019 № 141/0/15-19 [14].

Державна судова адміністрація України виконує ключові функції в процесі публічного адміністрування у сфері функціонування суддівського корпусу України. Так, згідно із вказаним Положенням Державна судова адміністрація України є державним органом у системі правосуддя, який здійснює організаційне та фінансове забезпечення діяльності органів судової влади в межах повноважень, установлених законом. ДСА України здійснює організаційне та фінансове забезпечення діяльності органів судової влади з метою створення належних умов функціонування судів і діяльності суддів. Організаційне забезпечення становлять заходи матеріально-технічного, кадрового, інформаційного, організаційно-технічного характеру, ведення судової статистики, діловодства та архіву суду [14].

Основними завданнями ДСА України є: організаційне та фінансове забезпечення діяльності органів судової влади в межах повноважень, установлених законом; забезпечення належних умов діяльності судів, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Національної школи суддів України та органів суддівського самоврядування в межах повноважень, визначених законом; забезпечення виконання рішень про утворення чи припинення (ліквідацію) судів у межах повноважень, визначених законом.

ДСА України відповідно до визначених завдань: представляє суди у відносинах із Кабі-

нетом Міністрів України та Верховною Радою України під час підготовки проекту закону про Державний бюджет України на відповідний рік у межах повноважень, визначених законом; здійснює функції головного розпорядника коштів Державного бюджету України щодо фінансового забезпечення діяльності судів (крім Верховного Суду та вищих спеціалізованих судів), Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, органів суддівського самоврядування, Національної школи суддів України, Служби судової охорони, ДСА України та її територіальних управлінь; організовує роботу з ведення судової статистики, діловодства та архіву, контролює стан діловодства в судах; організовує комп'ютеризацію судів для здійснення судочинства, діловодства, інформаційно-нормативного забезпечення судової діяльності та забезпечення функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи, забезпечує суди необхідними технічними засобами фіксування судового процесу в межах коштів, передбачених у Державному бюджеті України на фінансування відповідних судів; затверджує Загальний класифікатор спеціалізацій суддів та категорій справ за погодженням з Радою суддів України [14].

Також ДСА України забезпечує впровадження електронного суду, здійснює заходи щодо організації обміну електронними документами між судами та іншими державними органами і установами; забезпечує ведення Єдиного державного реєстру судових рішень та Реєстру електронних адрес органів державної влади, їх посадових та службових осіб; розробляє та подає на затвердження Вищій раді правосуддя нормативи кадрового, фінансового, матеріально-технічного та іншого забезпечення судів; розробляє та подає на затвердження до Вищої ради правосуддя Положення про Єдину судову інформаційно-телекомунікаційну систему; здійснює контроль за дотриманням встановленого порядку ведення особових справ суддів та працівників апаратів судів і територіальних управлінь, забезпечує облік кадрів, що передбачає збирання, оброблення, використання, зберігання, захист даних щодо суддів та працівників апаратів судів і територіальних управлінь, у тому числі персональних; розробляє та затверджує за погодженням із Вищою радою правосуддя Типове положення про апарат суду; розробляє та затверджує Типову структуру апаратів

судів, типові посадові інструкції працівників апаратів судів.

Крім того, ДСА України визначає кількість суддів у суді за погодженням з Вищою радою правосуддя з урахуванням судового навантаження, в межах видатків, визначених у Державному бюджеті України на утримання судів та оплату праці суддів; забезпечує виконання рішень про утворення чи припинення (ліквідацію) судів; забезпечує ведення офіційного веб-порталу судової влади; організовує та забезпечує функціонування систем відеоконференцзв'язку для участі осіб у засіданні суду в режимі відеоконференції; затверджує зразки бланків і печаток судів, а також забезпечує виготовлення посвідчень судді, голови суду та його заступника, судді у відставці, керівників апарату Верховного Суду та їх заступників, вищих спеціалізованих та апеляційних судів, здійснює інші повноваження, визначені законом [14].

Таким чином, в Україні створено правові засади для ефективної роботи суб'єктів публічного адміністрування у сфері формування та функціонування суддівського корпусу. Проте, об'єктивна реальність свідчить про наявність суттєвих проблем у правовому регулюванні вказаних суспільних відносин – де факто не функціонують Вища кваліфікаційна комісія суддів України та Вища рада правосуддя, що, в свою чергу, унеможлиблює проведення нових доборів та конкурсів на посади суддів, притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності, надання згоди на затримання судді чи утримання його під вартою чи арештом, прийняття рішення про тимчасове відсторонення судді від здійснення правосуддя тощо.

Прийняття Закону № 2128-IX від 15 березня 2022 року «Про внесення змін до розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо забезпечення сталого функціонування судової влади в період відсутності повноважного складу Вищої ради правосуддя» тимчасово вирішило проблему відсутності повноважного складу Вищої ради правосуддя та, відповідно, актуальні питання публічного адміністрування у сфері формування та функціонування суддівського корпусу України.

Так, згідно із вказаним Законом, «в період дії надзвичайного чи воєнного стану та протягом 30 днів після дня його скасування (припинення) і за умови відсутності повноважного складу Вищої ради правосуддя, визначеного статтею 131 Конституції України:

- кількість суддів у суді (крім Верховного Суду) визначає Державна судова адміністрація України з урахуванням судового навантаження та в межах видатків, визначених у Державному бюджеті України на утримання судів та оплату праці суддів;

- рішення про утворення територіальних управлінь Державної судової адміністрації України та визначення їх кількості приймається Державною судовою адміністрацією України без погодження з Вищою радою правосуддя;

- Служба судової охорони підзвітна та підконтрольна Державній судовій адміністрації України;

- Голова Служби судової охорони, його заступники призначаються на посади без проведення конкурсу і звільняються з посад Головою Державної судової адміністрації України.

Також тимчасово встановлено, що в період дії надзвичайного чи воєнного стану та протягом 30 днів після дня його скасування (припинення) і за умови відсутності повноважного складу Вищої ради правосуддя, визначеного ст. 131 Конституції України, Голова Верховного Суду або особа, яка виконує повноваження Голови Верховного Суду, здійснює такі повноваження:

- призначає на посаду без проведення конкурсу і звільняє з посади Голову Державної судової адміністрації України, його заступників;

- приймає рішення про відрядження судді до іншого суду того самого рівня і спеціалізації та про дострокове закінчення відрядження судді. У період відсутності повноважного складу Вищої кваліфікаційної комісії суддів України такі рішення приймаються без подання Вищої кваліфікаційної комісії суддів України (положення абзацу другого ч. 2 ст. 55 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо граничного строку відрядження судді не застосовуються);

- проводить перевірку повідомлень суддів про втручання в діяльність судді щодо здійснення правосуддя, оприлюднює результати та приймає відповідні рішення;

- вносить до відповідних органів чи посадових осіб подання про виявлення та притягнення до встановленої законом відповідальності осіб, якими вчинено дії або допущено бездіяльність, що порушує гарантії незалежності суддів або підриває авторитет правосуддя;

- звертається до прокуратури та органів правопорядку щодо надання інформації про розкриття та розслідування злочинів, вчинених щодо суду, суддів, членів їх сімей, працівників апаратів судів, злочинів проти правосуддя, вчи-

нених суддями, працівниками апарату суду;

- затверджує Положення про Єдину судову інформаційно-телекомунікаційну систему та/або положення, що визначають порядок функціонування її окремих підсистем (модулів), а також затверджує внесення змін до зазначених документів;

- опубліковує у газеті «Голос України» та на веб-порталі судової влади України оголошення про створення та забезпечення функціонування відповідної підсистеми (модуля) Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи, а також оголошення про початок функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи у складі всіх необхідних для її повного функціонування підсистем (модулів)» [15].

Також встановлено, що Секретаріат Вищої ради правосуддя здійснює організаційне, інформаційно-довідкове та інше забезпечення діяльності Голови Верховного Суду або особи, яка виконує повноваження Голови Верховного Суду, в частині виконання зазначених повноважень Вищої ради правосуддя» [15].

Крім того, згідно із змінами до Розділу III «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про Вищу раду правосуддя», тимчасово, в період дії надзвичайного чи воєнного стану та протягом 30 днів після дня його скасування (припинення) і за умови відсутності повноважного складу Вищої ради правосуддя, визначеного ст. 131 Конституції України, перерозподіл бюджетних видатків між судами, крім Верховного Суду, здійснюється без погодження з Вищою радою правосуддя [15].

Проте, не зважаючи на прийняття вказаного Закону, тривалість існування проблеми формування повноважного складу Вищої ради правосуддя та обрання членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України свідчить про системний характер такої проблеми та необхідність удосконалення правових засад утворення та функціонування системи суб'єктів владних повноважень, які здійснюють публічне адміністрування у сфері формування та функціонування суддівського корпусу.

Станом на грудень 2022 року Вища рада правосуддя не має повноважного складу, а конкурс з добору членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України триває (співбесіди з кандидатами заплановані на січень-лютий 2023 року). ХІХ позачерговий з'їзд суддів відбудеться у Києві у січні 2023 року. В порядку денному роботи з'їзду буде два головних питання – обрання 8

членів Вищої ради правосуддя та 2 суддів Конституційного Суду України по квоті з'їзду суддів.

Крім того, актуальною після проведення судової реформи залишається проблема забезпечення прозорості проведення конкурсів на посади суддів, адже попри запровадження електронного тестування та анонімного виконання практичних завдань суб'єктивним є підхід до проведення співбесід із кандидатами на посади суддів, адже члени ВККС України не захищені від стороннього впливу та корупційних ризиків.

Також викликає сумнів доцільність існування норми, яка надає право членам ВККС України долати (тобто, по суті, не враховувати) негативний висновок Громадської ради доброчесності щодо певного кандидата на посаду судді кваліфікованою більшістю голосів, що зводить нанівець зусилля громадськості щодо перевірки суддів та кандидатів на відповідність критеріям доброчесності та професійної етики.

В цьому аспекті доцільним вбачається запровадження процедури виборів суддів апеляційних судів та суддів Верховного Суду, або запровадження процедури анонімного проведення співбесід із кандидатами на посади суддів, коли особа кандидата буде деперсоніфікована (змінено голос, зовнішній вигляд) і члени ВККС України будуть надавати об'єктивну оцінку відповідям на поставлені питання з метою виявлення рівня професійних знань та навичок кандидата на посаду судді. В перспективі для проведення співбесід із кандидатами на посади суддів доцільно залучати можливості штучного інтелекту, коли саму співбесіду буде проводити комп'ютерна програма. На останню неможливо буде здійснити корупційний чи інший вплив, тож рішення про визначення професійного рівня, доброчесності кандидата на посаду судді буде максимально об'єктивним.

Проте, слід зазначити, що виборність суддів є доцільною лише у соціально-зрілому суспільстві з переважаючим середнім класом, що виключає можливість підкупу виборців та, відповідно, фальсифікації результатів виборів. В Україні громадянське суспільство знаходиться на стадії формування, тому пропозиція запровадження виборних посад суддів потребує додаткового вивчення та обговорення.

Висновки. Проведений аналіз системи суб'єктів владних повноважень, що здійснюють публічне адміністрування у сфері формування та функціонування суддівського корпусу України, дозволяє сформулювати наступні висновки:

- об'єктивними є проблеми публічного адміністрування у сфері формування та функціонування суддівського корпусу в Україні, що проявляється у несформованій Вищій кваліфікаційній комісії суддів України та відсутності повноважного складу Вищої ради правосуддя, що унеможлиблює проведення нових конкурсів на посади суддів та загрожує нормальному функціонуванню судової системи в цілому;

- об'єктивною є потреба виключення з Закону України «Про судоустрій і статус суддів» абзацу другого ч. 1 ст. 88, згідно з яким, якщо Громадська рада доброчесності у своєму висновку встановила, що суддя (кандидат на посаду судді) не відповідає критеріям професійної етики та доброчесності, то Вища кваліфікаційна комісія суддів України може ухвалити рішення про підтвердження здатності такого судді (кандидата на посаду судді) здійснювати правосуддя у відповідному суді лише у разі, якщо таке рішення підтримане не менше ніж одинадцятьма її членами (висновок Громадської ради доброчесності повинен бути остаточним, що підвищить авторитет даного інституту громадського контролю та рівень довіри громадян до судової влади в цілому);

- доцільним вбачається запровадження процедури виборів суддів апеляційних судів та суддів Верховного Суду, а також запровадження процедури анонімного проведення співбесід із кандидатами на посади суддів.

Перспективність подальшого дослідження даної теми обумовлена необхідністю забезпечення наукового супроводження та удосконалення правових засад судової реформи, продовження якої є однією з вимог, від виконання яких залежить вступ України в ЄС. В цьому аспекті не менш важливо дослідити та узагальнити досвід публічного адміністрування у сфері формування та функціонування суддівського корпусу в країнах-членах ЄС.

Список використаної літератури:

1. Прилуцький С.В. Формування корпусу професійних суддів України: Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.10. К., 2003. 19 с.
2. Скомороха Л.В. Конституційно-правові аспекти формування професійного суддівського корпусу в Україні: сутність, механізм реалізації: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.02. К., 2010. 20 с.
3. Єгорова В.С. Деякі порівняльний досвід формування суддівського корпусу України і зарубіжних країн. *Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право: збірник наукових праць.* 2010. № 2 (6). С. 108-113.

4. Слободяник Н.С. Виборність суддів: зарубіжний досвід та перспективи для України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2015. Серія ПРАВО. Випуск 33. Том 2. С. 173-177.
5. Кравчук В. Формування суддівського корпусу в Україні та Польщі: порівняльно-правовий аналіз. *Історико-правовий часопис*. 2013. № 1. С. 45-49. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipch_2013_1_12.
6. Алексєєва А.О. Формування суддівського корпусу: незалежність чи підконтрольність. *Часопис Академії адвокатури України*. 2015. Т. 8, № 1. С. 73-75. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chaau_2015_8_1_11.
7. Полянський Ю.Є. Деякі питання формування суддівського корпусу в Україні. *Правове життя сучасної України: у 3 т.: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф.* (м. Одеса, 15 трав. 2020 р.) / відп. ред. М.Р. Аракелян. Одеса: Гельветика, 2020. Т. 1. С. 365-367.
8. Городовенко В.В. Принципи судової влади: монографія. Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». Х.: Право, 2012. 447 с.
9. Городовенко В.В. Проблеми становлення незалежної судової влади в Україні: монографія. К.: Фенікс, 2007. 224 с.
10. Конституція України від 28.06.1996. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (дата звернення: 10.10.2022).
11. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text> (дата звернення: 15.10.2022).
12. Про Вищу раду правосуддя: Закон України від 21.12.2016 № 1798-VIII. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-19#Text> (дата звернення: 16.10.2022).
13. Регламент Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, затверджений Рішенням ВККС України від 13.10.2016 № 81/зп-16. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr81-695-16#Text> (дата звернення: 15.10.2022).
14. Положення про Державну судову адміністрацію України, затверджене Рішенням Вищої ради правосуддя від 17.01.2019 № 141/0/15-19. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr141910-19#Text> (дата звернення: 17.10.2022).
15. Про внесення змін до розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо забезпечення сталого функціонування судової влади в період відсутності повноважного складу Вищої ради правосуддя: Закон України № 2128-IX від 15.03.2022. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2128-20#Text> (дата звернення: 16.10.2022).

Kubatko K. V. Subjects of public administration in the formation and functioning of the judiciary in Ukraine

The scientific publication is devoted to the system of public administration bodies that ensures the formation and functioning of the judiciary in Ukraine.

It was established that public administration subjects in the field of formation and functioning of the judicial corps in Ukraine include: the Supreme Council of Justice, the Higher Qualification Commission of Judges of Ukraine, the State Judicial Administration of Ukraine. In addition, temporarily, during the period of the state of emergency or martial law and within 30 days after the day of its cancellation (termination) and in the absence of the authorized composition of the High Council of Justice, defined by Article 131 of the Constitution of Ukraine, a number of powers of the High Council of Justice are exercised by the Chairman of the Supreme Court or a person, which carries out the powers of the Chairman of the Supreme Court.

An important role in the process of public administration in the field of formation and functioning of the judicial corps in Ukraine is played by the Public Integrity Council and the disciplinary chambers of the High Council of Justice.

It is noted that in the national legal system there are objective problems of public administration of the formation and functioning of the judicial corps, in particular, the absence of the formed High Qualification Commission of Judges of Ukraine and the absence of an authorized composition of the High Council of Justice, which poses a threat to the stable functioning of the judicial system of Ukraine.

It is pointed out the perspective of further research of this topic for the scientific support of judicial reform, the continuation of which is one of the requirements on the fulfillment of which Ukraine's accession to the EU depends.

Key words: *judicial corps, formation, subjects of power, public administration, judicial reform, powers, automation, corruption risks, legislation, improvement.*